

Públic

EL GRAN ERROR DE LES ESQUERRES RADICALS

INDEPENDENTISTES A CATALUNYA

Vicenç Navarro

14 de febrer de 2018

Quan era jove, a finals dels anys cinquanta i principis dels anys seixanta, vaig participar a la resistència antifranquista i vaig viure una experiència que crec rellevant per a la situació que estem vivint actualment a aquest país. Arran de la visita a Barcelona del dictador, el general Franco, alguns membres de l'organització clandestina del partit al que pertanyia van proposar a la direcció del partit organitzar un atemptat contra el dictador. Als pocs dies se'ls va comunicar, també clandestinament, en els termes clars i contundents característics de la narrativa d'aquells temps, que "les condicions objectives no eren favorables a la realització d'aquesta acció". Encara més, es subratllava que aquella decisió seria contraproductiva doncs, en el cas poc probable que fos exitosa, no existien possibilitats de que a aquesta acció continués una mobilització popular que forçés el canvi de règim. El més probable, se'ls va dir, és que aquest acte creés una enorme resposta repressiva que faria un gran mal a la

infraestructura de la resistència antifranquista, que s'estava desenvolupant i es trobava encara en fases inicials.

Recordo el desencís i la frustració que aquesta ordre va generar entre els membres joves que tenien una visió diferent de "les condicions objectives" que els deien els grans. Naturalment que es va obeir l'ordre, malgrat el desacord, tot i que més tard es va arribar a la conclusió de què la direcció del partit estava carregada de raó. Aquest acte hagués originat en realitat tota **una sèrie de passes per part de l'Estat repressor feixista que, enlloc d'ajudar a avançar, haguessin servit per a retrocedir en el procés d'alliberar el país d'aquella dictadura tan repressiva.**

Faig esment d'aquesta anècdota d'un acte que va passar fa més de mig segle perquè és un cas molt significatiu, doncs **un acte pot percebre's com a necessari en un moviment d'alliberament, però en ser avaluat en un context més ampli, pot tenir un efecte precisament oposat al desitjat, frenant, debilitat i fent retrocedir aquest mateix procés d'alliberament que es vol realitzar. En una estratègia de canvi, la lectura correcta de la correlació de forces a cada moment és clau.**

Les conseqüències de l'estratègia independentista (anomenada a Catalunya el "procés") recolzada per les esquerres radicals independentistes

Aquesta observació ve al cas arran de les propostes fetes per partits independentistes de sensibilitat d'esquerres (que es defineixen explícita o implícitament com a revolucionaris) en la seva estratègia d'aconseguir el que consideren un "alliberament nacional". No cal dir que les condicions entre avui (any 2018) i aleshores són molt diferents doncs, entre d'altres diferències, s'ha de subratllar que Espanya es trobava aleshores, a la meua joventut, sota una de les dictadures més repressives que hagin existit a Europa Occidental al segle XX (segons el Professor Malefakis de la Universitat de Columbia a Nova York, un dels principals experts en el feixisme europeu, per cada assassinat polític que va fer Mussolini, Franco en va fer 10.000), mentre que avui el règim espanyol del 1978 és una democràcia que, tot i ser enormement limitada (amb aparells de l'Estat clarament influenciats per la cultura del règim anterior), té un nivell de repressió que no és comparable al règim dictatorial anterior. I per a subratllar més diferències entre aleshores i ara, està el fet que l'acte que es proposava en aquell moment era un acte de naturalesa militar mentre que les accions realitzades per l'esquerra radical independentista han estat sempre actes de desobediència civil pacífica, la qual cosa aplaudeixo.

Ara bé, malgrat les enormes diferències hi ha també elements comuns que mereixen ser ressaltats, doncs es pot veure que hi ha un element comú que s'aplica a moltes situacions. **No tinc dubtes de l'honorabilitat i noblesa de la causa defensada (la qual respecto però no comparteixo) però, en els dos casos, l'aplicació de les mesures i estratègies per a assolir els objectius era previsible que portaria a un resultat oposat al desitjat, i això com a conseqüència de no haver-se entès i/o considerat la correlació de forces que definia el que era o no possible que succeís.** Crec que és obvi que l'aplicació de l'estratègia de l'esquerra independentista (coneguda com el "procés), realitzada significativament amb altres partits independentistes, ha portat a una situació precisament oposada a la desitjada. Avui la resposta de l'Estat central espanyol ha estat d'una repressió que ha inclòs la pèrdua de la capacitat del govern de la Generalitat de poder gestionar la seva ja limitada autonomia, així com a una considerable pèrdua de drets polítics, laborals i socials. El que és extraordinari és que aquestes forces polítiques no sembla que s'adonessin de les conseqüències dels seus resultats (veure ["Els independentistes són també responsables de l'enorme crisi a Catalunya"](#), *Públic*, 12 de desembre del 2017).

I el que és també molt significatiu és que l'anomenat **"procés"** ha creat una immensa polarització dins Catalunya, en què la majoria de la classe treballadora catalana (que és principalment de parla castellana) està mobilitzada no a favor sinó en contra de la seva estratègia autoanomenada **d'alliberament**. Aquesta oposició hauria de ser un motiu de màxima preocupació, doncs hauria de ser clar i obvi que sense el recolzament de la classe treballadora un projecte emancipador té poquíssimes possibilitats d'èxit. **El suport material per a un projecte de transformació nacional i social (que consta a les seves propostes de canvi) requereix del recolzament de la classe treballadora**. L'experiència històrica així ho demostra. Crec que era, doncs, fàcil veure que aquest **"procés" ens portaria a una situació en què un alt percentatge d'aquesta classe treballadora acabaria recolzant una força política, Ciutadans, que és la més hostil al projecte d'alliberament nacional** (i la més agressiva en l'aplicació de mesures econòmiques reaccionàries com l'enduriment de la reforma laboral o les retallades de despesa pública) que faran molt mal a les classes populars catalanes.

I el que ha passat desapercbut, malgrat ser enormement inquietant, és que les dretes ultraliberals s'han reforçat considerablement en la situació actual. Mai abans els partits més ultraliberals (no només Ciutadans sinó també el PDeCAT, ambdós de

la família política ultraliberal) havien estat en una posició de major força. L'equip econòmic de Ciutadans és el més semblant que Espanya hagi tingut al *reaganisme* (pare del *trumpisme*) mentre que al PDeCAT la candidata a la Presidència Elsa Artadi és una economista, deixeble entusiasta de l'economista més ultraliberal a Catalunya, a Espanya i a Europa, defensor de les polítiques públiques reaganianes, Xavier Sala i Martín, del qual ha traduït els seus llibres al català. En realitat, no hi ha res més semblant (des de la perspectiva econòmica) a un neoliberal de Ciutadans que un neoliberal del grup Sala i Martín. I el que assoleix nivells de difícil comprensió és que partits que es consideren d'esquerres, com ara ERC i la CUP, recolzin que aquesta persona sigui presidenta del govern català. La incoherència ha arribat a uns nivells extrems.

El reforçament de la ultradreta

I per si no n'hi hagués prou, s'ha d'assenyalar que aquest "procés" **ha reforçat el nacionalisme espanyolista extrem a Espanya, despertant de nou el feixisme, com bé ha assenyalat el Pablo Iglesias. La seva estratègia d'alliberament nacional, que ignora els canvis positius que estaven succeint a Espanya (on gairebé el 50% de la població adulta era a favor d'un referèndum pactat), presentant-la com "incanviable", ha creat una hostilitat generalitzada entre les classes populars**

espanyoles que ha debilitat les esquerres espanyoles, hereves del 15M. Aquestes estaven lluitant per a aconseguir una Espanya plurinacional que respectes el dret d'autodeterminació, dret que, per cert, les esquerres espanyoles –com el PSOE- van incloure als seus programes durant la clandestinitat, per a quan la desitjada Espanya plurinacional i democràtica s'aconseguís. Aquesta acceptació del principi d'autodeterminació per als diferents pobles i nacions a Espanya per part de forces polítiques que es consideraven espanyoles no era per trencar Espanya sinó per a facilitar l'establiment d'una altra Espanya, plurinacional, justa socialment i més democràtica, a on la unió s'aconseguís per voluntat i no pas per la força.

És cert que aquest compromís es va abandonar per part del PSOE durant la transició immodèlica de la dictadura a la democràcia, resultat de l'enorme i antidemocràtica influència de l'ultradreta (que controlava tots els aparells de l'Estat, convertint-se el PSOE en una columna essencial del règim del 78). Però els pobles tenen memòria i com a conseqüència del qüestionament d'aquest règim per part del 15M i, més tard, del sorgiment del moviment polític-social que el va seguir –Podemos- en l'aparició al panorama política d'altres forces també estimulades pel 15M al llarg del territori espanyol, molts canvis han estat passant, el més rellevant del qual ha estat el qüestionament del règim monàrquic del 78 i el seu compromís amb

l'establiment d'una Espanya plurinacional que permetés recuperar el principi i la pràctica de l'autodeterminació.

El que és sorprenent, i que tradueix una visió enormement sectària, és que en lloc d'aliar-se amb aquestes noves esquerres espanyoles per a tractar de canviar Espanya, les esquerres presumptament revolucionàries les van considerar com a part d'aquesta Espanya, suposadament incanviable, intentant aconseguir el seu objectiu, la secessió en contra d'Espanya (tenint a més a gran part de la classe treballadora catalana en contra). Aquesta visió va arribar a extrems com que a una assemblea de la CUP, partit central en aquesta estratègia, es va arribar a escridassar al Secretari General d'Unidos Podemos perquè es considerava part del problema en comptes de part de la solució. En realitat, expressaven amb la seva esbroncada la versió àmpliament estesa entre totes les forces independentistes de què els hi era favorable per a la seva estratègia del "procés" presentar tota Espanya com a antipàtica i opressora, facilitant tensions que afavorissin la polarització de Catalunya i Espanya.

La realitat ha mostrat l'enorme error i falsedat d'aquesta percepció. Avui les esquerres espanyoles plurinacionals estan pagant un cost política enorme per haver lluitat per un projecte que hauria possibilitat assolir un dels objectius de l'esquerra independentista, la

realització del referèndum. L'enorme retrocés que el "procés" ha significat no només per a Catalunya sinó també per a la resta d'Espanya no podia haver estat més gran. I això era molt però que molt previsible. Sóc testimoni de reunions que hi va haver entre les esquerres independentistes radicals i les noves esquerres espanyoles en què aquestes últimes van assenyalar a les primeres que, de tirar endavant cap a la independència exprés, passaria el que ha passat. I pas per pas així ha succeït. És això el que volien? Avui les classes populars de Catalunya i d'Espanya estan molt pitjor que abans de l'inici del fracàs de la línia exprés a l'independentisme. La seva responsabilitat històrica és considerable. I confirmen que no és revolucionari el que es defineix a sí mateix com revolucionari sinó el o la que, en les seves accions, crea les condicions per a què es pugui realitzar el projecte de transformació profunda desitjada. En realitat creuen que avui aquestes condicions són més favorables per a aquest canvi profund? Dubto que ho creguin.